

DOSSIER AGRICULTURA: ORÍGENS, ADOPCIÓ I DESENVOLUPAMENT

Ramon Buxó, Walter Cruells i Miquel Molist

L'any 1988, en la presentació del dossier de COTA ZERO n. 4 sobre reconstrucció paleoambiental, es feia ja palesa la manca de col·laboració entre arqueologia i altres disciplines científiques amb objectes d'estudi similars, sobre l'estudi de la relació de la comunitat humana amb el seu medi. COTA ZERO estima oportú d'incidir novament en aquesta vessant de la investigació, encara que persisteix en certa manera aquell distanciament. En aquesta oportunitat, però, no es tracta de reincidir a acostar la col·laboració entre l'arqueologia i les altres ciències, sinó més aviat d'endegar una línia d'investigació específica que permeti demostrar totes les possibilitats que esdevenen de les intervencions conjuntes entre l'arqueologia i una d'aquestes ciències, en aquest cas la paleobotànica, en un moment en què les ciències naturals s'imposen com una de les prioritats en el desenvolupament de l'arqueologia global.

Per a aquesta oportunitat COTA ZERO ha escollit com a tema central del dossier l'anàlisi d'una gran problemàtica que es presenta sota el títol de l'«Agricultura: orígens, adopció i desenvolupament», i representa una de les convergències més sòlides entre aquestes dues disciplines. El tema central es basa en els aspectes i detalls dels moments que fan referència als inicis de l'adopció de l'agricultura i a les immediates conseqüències relacionades amb l'antropització del paisatge i, en definitiva, amb l'estudi i l'anàlisi de la interrelació home-medi com a paradigma de comprensió del fenomen que tractem. Davant la complexitat del tema i la voluntat que el seu tractament tingui una riquesa i una serietat que el faci útil a la globalitat dels investigadors en ciències socials, i en particular al món universitari, el dossier ha estat dividit en dues parts que corresponen a dues àrees geogràfiques ben definides en relació al mediterrani.

Aquesta complexitat també ens ha obligat a ampliar el nombre de col·laboradors del dossier i el de pàgines, fins al punt que l'apartat de col·laboracions especials ha estat aprofitat per a la discussió de la mateixa temàtica.

L'interès principal a dedicar dos dossiers a un tema tan complex esdevé per tres raons: primer, posar al dia el registre implicat en arqueologia i arqueobotànica amb les dades dels darrers anys que tenen relació amb els orígens de l'agricultura; segon, fer accessibles a l'investigador els aspectes teòrics i de reflexió que resulten de les noves dades que surten a la llum; tercer, proporcionar una eina de treball fàcil sobre els diferents conceptes i aspectes que surten en la interrelació entre l'arqueologia i l'arqueobotànica i generar una solució actual per als estudis conjunts que poden documentar-se sobre la relació entre l'home i el medi: explotació, manipulació o gestió de la naturalesa per part de les comunitats prehistòriques.

El dossier, doncs, ha estat dividit en dues parts que corresponen a dues zones ben definides: l'oriental i l'occidental. Si bé el registre arqueobotànic ressenya la Mediterrània oriental com l'àrea natural de l'origen i manipulació de les primeres plantes cultivades, per raons estrictes de coordinació el primer dossier fa referència a la Mediterrània occidental que abasta des del sud-est de la Península Ibèrica fins a les costes de l'Adriàtic, deixant per a un segon dossier la discussió sobre la franja costanera nord-oriental africana, l'Egeu i el Pròxim Orient.

La zona occidental ha estat dividida en 5 àrees: el llevant peninsular, el sud francès i el nord d'Itàlia, la Itàlia meridional i la costa Adriàtica, i l'organització del treball s'estructura tractant de manera exhaustiva cada una de les àrees des de dues perspectives, l'arqueològica i la paleobotànica, en la qual cada un dels

investigadors destria les característiques principals de la temàtica analitzada.

Els resultats que conformen la primera part d'aquest gran dossier monogràfic són onze articles en el dossier i dos a l'apartat de col·laboracions especials, fet que ens ha obligat a reduir substancialment el «Noticiari Arqueològic», limitant-lo exclusivament, donat el seu interès, a la llista d'excavacions arqueològiques realitzades a Catalunya al llarg de 1990.

La segona part del dossier, un cop editat el número 8 dedicat als 10 anys d'arqueologia a Catalunya, i

si tot va bé, tractarà bàsicament la zona de l'Egeu des de la perspectiva paleobotànica i cobrirà àmpliament les possibles mancances que es puguin manifestar en el treball dedicat en aquest dossier a l'Adriàtic, on no queda ressenyat completament l'aspecte arqueobotànic, ja que s'ha pensat que fos completat en el següent dossier i així aparegués el lligam entre els dos dossiers. L'anàlisi de la franja costanera nord-oriental africana i el Pròxim Orient, regió d'on es concixen les datacions més antigues relacionades amb els orígens de l'agricultura, completaran des de les dues perspectives l'estudi d'aquesta temàtica.